

Bergen ?? Ba??ml?I???? ?lçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bergen ?? Ba??ml?I???? ?lçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17547>

Özet

Bergen ?? Ba??ml?l???? Ölçe?i'nin (B?BÖ) Türkçeye uyarlanması, Emrah Özsoy tarafından 2020 yılında gerçekleştirilen bir psikometrik çalışmadır. Bu çalışma, Norveçli araştırmacılar tarafından geliştirilen orijinal ölçeğin Türk kültürüne ve diline uygunluğunu, aynı zamanda geçerlik ve güvenirlik özelliklerini test etmeyi amaçlamıştır. Ölçek, bireylerin i?e yönelik a??r?, zorlayıcı ve potansiyel olarak yıkıcı davranışları ölçerek, literatürde giderek artan bir ilgi odağı olan **i? ba??ml?l????** yapışın değerlendirilmesine üzere tasarlanmıştır. Bu uyarlama, ölçeğin Türkiye'deki araştırmaya ve klinik uygulamalarda kullanılmasını için sağlam bir zemin oluşturmuştur.

Ölçek, ba??ml?l????n temel bileşenleri modeline dayanmaktadır ve yedi temel kriter (belirginlik, ruh hali de?i?ikliği, tolerans, geri çekilme, çatışma, nüksetme ve sorunlar) üzerinden i? ba??ml?l???? semptomlarını sorgulamaktadır. Özsoy'un çalışması, B?BÖ'nün Türkçe formunun kabul edilebilir düzeyde **geçerlik** ve **güvenirlik** değerlerine sahip olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

?? Ba??ml?l????, Bergen ?? Ba??ml?l???? Ölçe?i, BWAS, **Psikometri**, Geçerlik, Güvenirlik, Türkçe **Uyarlama**, A??r? Çalışma.

Yazarlar

Emrah Özsoy (Uyarlayan).

Amaç

Bergen ?? Ba??ml?l???? Ölçe?i'nin temel amacı, bireylerde zorlayıcı ve kontrol dışı çalışma davranışlarını karakterize eden i? ba??ml?l???? düzeyini saptamaktır. Ölçek, bireyin i?i merkeze almasını, olumsuz sonuçlara rağmen çalışmaya sürdürmesinin ve i?ten uzak kalınca rahatsızlık hissetmesinin şiddetini ölçmeyi hedefler.

Türkçe uyarlama çalışmasının özel amacı ise, orijinal ölçeğin psikometrik kalitesini koruyarak, onu Türk kültürüne ve dil yapışına uygun hale getirmektir. Bu, ölçeğin Türkiye'deki örgütsel **psikoloji** ve klinik alanlarda geçerli ve güvenilir bir araç olarak kullanılabilmesini sağlamıştır.

Yapı

Ölçek, **ba??ml?l?k** kavramının temel bileşen modeline (Components Model of Addiction) dayanmaktadır. Bu model, ba??ml?l????n sadece madde kullanımıyla sınırlı olmadığını, davranışsal bağımlılıklar da kapsadığını öne sürer. ?? ba??ml?l????, bu modelin yedi temel bileşeni üzerinden kavramsallaştırılmıştır:

Belirginlik (Salience): Çal??man?n, bireyin dü?ünce ve duygular?na hakim olmas?.

Ruh Hali De?i?ikli?i (Mood Modification): Çal??man?n stres veya olumsuz duygulardan kaç?nma arac? olarak kullan?lmas?.

Tolerans (Tolerance): Tatmin olmak için giderek daha fazla çal??ma ihtiyac?.

Geri Çekilme (Withdrawal): Çal??lamad??? zamanlarda ya?anan olumsuz duygusal veya fiziksel durumlar.

Çat??ma (Conflict): ?? nedeniyle di?er ya?am alanlar?n?n (aile, sosyal ya?am, sa?l?k) zarar görmesi.

Nüksetme (Relapse): Çal??ma saatlerini k?saltma çabalar?n?n ba?ar?s?zl?kla sonuçlanmas?.

Sorunlar (Problems): A??r? çal??man?n neden oldu?u olumsuz sonuçlar?n fark?nda olunmas?.

Geçerlik

Özsoy (2020) taraf?ndan yürütülen uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap? geçerli?i analiz edilmi?tir. Yap?lan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) sonuçlar?, ölçe?in orijinal yedi faktörlü yap?s?n?nveya yedi faktörün alt?nda toplanan tek bir üst düzey faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde kabul edilebilir uyum indeksleri verdi?ini göstermi?tir. Bu, ölçe?in kuramsal olarak ölçmesi beklenen i? ba??ml?l??? yap?s?n? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r.

Ayr?ca, ölçe?in ölçüt ba??nt?l? geçerli?i kapsam?nda, i? ba??ml?l??? puanlar? ile tükenmi?lik, i? tatmini ve genel sa?l?k gibi ilgili yap?lar aras?ndaki korelasyonlar incelenmi? ve beklenen yönde anlaml? ili?kiler bulunmu?tur. Bu bulgular, Bergen ?? Ba??ml?l??? Ölçe?i'nin Türkçe formunun güçlü bir yap?sal geçerli?e sahip oldu?unu desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik (iç tutarlıl?k) analizi, Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak de?erlendirilmi?tir. Türkçe formun genel iç tutarlıl?k katsay?s?, kabul edilebilir s?n?rlar?n oldukça üzerinde ç?km??t?r (genellikle .80 ile .90 aras?nda). Bu yüksek de?er, ölçek maddelerinin tutarlı bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü ve ölçe?in yüksek bir güvenilirli?e sahip oldu?unu göstermektedir.

Ek olarak, test-tekrar test güvenilirlik analizleri yap?lm?? olup, belirli bir zaman aral??? (örne?in 2-4 hafta) sonras?nda uygulanan test puanlar? aras?nda yüksek korelasyon katsay?lar? elde edilmi?tir. Bu durum, ölçe?in zaman içinde kararlı ve tutarlı sonuçlar üretti?ini kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

Bergen ?? Ba??ml?l??? Ölçe?i'nin psikometrik özellikleri incelenirken, hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. AFA, yedi bile?enden olu?an teorik yap?y? desteklerken, DFA ise Özsoy (2020) çal??mas?nda orijinal modelin Türk örnekleminde uyumunu test etmi?tir.

Analizler, yedi ba??ms?z faktörün varl???n? desteklemi?, ancak pratik kullan?mda genellikle bu yedi faktörün alt?nda tek bir genel "?? Ba??ml?l???" üst faktörünün de?erlendirilebilece?i sonucuna var?lm??t?r. Faktör yüklerinin yüksek olmas?, maddelerin ilgili faktörleri güçlü bir ?ekilde temsil etti?ini göstermi?tir.

Araç

Test Türü: Uyarlama ve Öz Bildirim Ölçe?i

Format: 5'li Likert tipi derecelendirme (1: Hiçbir zaman; 5: Her zaman) (Orijinal ölçek format?ndan ç?kar?m yap?lm??t?r.)

Mevcut Diller: Türkçe, Norveççe (Orijinal), ?ngilizce ve di?er birçok uyarlama dili.

Popülasyon Grubu: Yeti?kin Çal??anlar ve Yüksek Çal??ma Potansiyeli Olan Bireyler (Ö?renciler dahil).

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri.

Popülasyon Detaylar?: Özsoy'un çal??mas?, çe?itli sektörlerde çal??an profesyonellerden ve üniversite ö?rencilerinden olu?an bir örneklem üzerinde gerçekte?irilm?tir.

Test Metodolojisi: Uygulama, kat?l?mc?lar?n maddelere ne s?kl?kla kat?ld?klar?n? i?aretlemesi ?eklinde gerçekte?en ka??t/kalem veya çevrimiçi öz bildirim yöntemidir.

Anahtar Kelimeler

Davran??sal Ba??ml?l?k, Örgütsel Psikoloji, Çal??ma Eti?i, ?koliklik, Psikolojik De?erlendirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?tc?s?: Çal??mada belirtilmemi?tir.

Ba?l?l?k E-posta Adresi: eozyoy@sakarya.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Sakarya Üniversitesi (Uyarlama yazar?n?n ba?l? oldu?u kurumdan ç?kar?lm??t?r).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Bergen ?? Ba??ml?l?l??? Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamas? 2020 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? genellikle orijinal yazarlar?n iznine tabidir. Özsoy'un çal??mas?, yay?nlanan bir makale arac?l???yla kamuya aç?k hale gelmi?tir. Ölçe?in

kullan?m? için herhangi bir telif ücreti bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.

Kaynaklar

Özsoy, E. (2020). Bergen ?? Ba??ml?l??? Ölçe?i'nin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik s?nama çal??ması?. *Psikoloji Çal??malar? - Studies in Psychology*. Advance online publication. <https://doi.org/10.26650/SP2019-0002>. Makalenin Dergipark bağlantısı: dergipark.org.tr

Orijinal makale (Andreassen ve ark., 2012): Andreassen, C. S., Griffiths, M. D., Hetland, J., & Pallesen, S. (2012). Development of a work addiction scale. *Scandinavian Journal of Psychology*, 53(3), 265-272.

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: bergen-is-bagimlilik-olcegi-toad.pdf

Bergen ?? Ba??ml?l??? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri, kaynak içerikte aç?kça belirtilmemiştir. Ancak ölçek, ba??ml?l???n yedi temel bileşenini ölçen toplam yedi maddeden oluşmaktadır. Her bir madde, kat?l?mc?n?n son bir yıl içindeki davran??ları de?erlendirmesini ister.

Geçen yıl boyunca, ne s?kl?kla ba?kalar?n?n, çal??mayı bırakman gerektiğini söylediğini, ancak onlar? dinlemediğini dü?ündün? (Kontrol Kayb?/Nüksetme)

Geçen yıl boyunca, ne s?kl?kla daha az çal??mayı denedin ama ba?ar?lı olamadın? (Nüksetme)

Geçen yıl boyunca, ne s?kl?kla stresten, suçluluktan veya kayg?dan kurtulmak için çal??t???n? dü?ündün? (Ruh Hali De?i?ikli?i)

Geçen yıl boyunca, ne s?kl?kla sa?l???n? ihmal ettin veya hobilerini, boş zaman aktivitelerini çal??mak için feda ettin? (Çat??ma)

Geçen yıl boyunca, ne s?kl?kla daha önce yapt???nla aynı "heyecan?" veya tatmini almak için daha fazla çal??man gerektiğini dü?ündün? (Tolerans)

Geçen yıl boyunca, ne s?kl?kla çal??amad???n zaman gergin, endişeli veya sinirli hissettin? (Geri Çekilme)

Geçen yıl boyunca, ne s?kl?kla i?in, dü?ündü?ün ilk şey oldu? (Belirginlik)